

CHI PHÍ BỆNH TIÊU CHẢY DO NGỘ ĐỘC THỰC PHẨM: NGHIÊN CỨU TRƯỜNG HỢP TẠI VIỆT NAM

PGS.TS Hoàng Văn Minh

TS. Hà Anh Đức

TS. Nguyễn Việt Hùng

ThS. Trần Tuấn Anh

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG

BỆNH TIÊU CHẢY: TOÀN CẦU

- Các nguyên nhân chủ yếu của bệnh ngộ độc thực phẩm là do các vi khuẩn bệnh tiêu chảy, đặc biệt là norovirus và *Campylobacter* spp.
- Các vi khuẩn gây bệnh tiêu chảy do ngộ độc thực phẩm mỗi năm gây ra 230,000 (**ĐTC 95%; 160,000–320,000**) ca tử vong, đặc biệt là các vi khuẩn non-typhoidal *Salmonella enterica* (NTS) (vi khuẩn gây bệnh tiêu chảy và bệnh xâm lấn)
- Tính trên toàn cầu, các vi khuẩn gây bệnh tiêu chảy do ngộ độc thực phẩm làm tổn thất **18 (ĐTC 95%; 12–25) triệu DALYs** (Số năm sống hiệu chỉnh theo mức độ tàn tật), đặc biệt là vi khuẩn NTS và enteropathogenic *Escherichia coli* (EPEC)

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG

GÁNH NẶNG BỆNH TIÊU CHẢY: VIỆT NAM

Năm	Số mắc bệnh	Tỉ lệ mắc trên 100.000 dân	Số tử vong	Tỉ lệ tử vong trên 100.000 dân
2002	1,055,969	1,327.62	16	0.02
2003	972,463	1,208.50	10	0.01
2004	922,832	1,133.18	18	0.02
2005	1,011,718	1,220.98	11	0.01
2006	981,633	1,169.57	16	0.02
2007	974,586	1,157.48	24	0.03
2008	952,187	1,109.17	8	0.01
2009	930,496	1,083.90	4	0.01
2010	852,747	983.02	3	0.01
2011	753,714	860.30	5	0.01
2012	721,959	813.20	9	0.01
2013	662,589	736.21	9	0.01
2014	566,275	624.14	9	0.01
	11,359,168		142	

Nguồn: Niên giám thống kê y tế (các năm)

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG

PHÂN TÍCH CHI PHÍ BỆNH TẬT ?

- Các nghiên cứu chi phí bệnh tật nhằm mục đích xác định và đo lường tất cả chi phí của một bệnh tật
- Phân tích chi phí bệnh tật nhằm ước tính gánh nặng kinh tế của một bệnh cụ thể đối với xã hội \approx xã hội tiết kiệm được nguồn lực nếu bệnh đó được loại trừ
- Các chiến lược ước tính chi phí và nguồn số liệu cho đến nay đều nhằm ước tính:
 - Các chi phí trực tiếp
 - Các chi phí gián tiếp liên quan đến những tổn thất thu nhập của người bệnh (tổn thất năng suất)

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG

MỤC TIÊU NGHIÊN CỨU

Ước tính chi phí của bệnh tiêu chảy do ngộ độc thực phẩm tại các tuyến cơ sở y tế tại Việt Nam

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Khung phân tích	Nội dung
Thiết kế nghiên cứu	Nghiên cứu chi phí bệnh tật tại cơ sở y tế
Quan điểm nghiên cứu	Quan điểm xã hội sử dụng cách tiếp cận nghiên cứu hồi cứu
Cách tiếp cận	Dựa trên tỷ lệ hiện mắc
Nguồn số liệu ước tính các chi phí trực tiếp	Thông tin, dữ liệu thu thập tại các cơ sở y tế
Phương pháp ước tính chi phí gián tiếp	Phương pháp nguồn vốn con người
Các chi phí vô hình ?	Không thu thập chi phí vô hình
Năm số liệu	Số liệu của năm 2013 (từ tháng 6 đến tháng 8)

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Địa điểm nghiên cứu	
Cấp	Cơ sở y tế
Cấp quốc gia	Bệnh viện Nhiệt đới trung ương (Hà Nội)
Cấp tỉnh	- Bệnh viên đa khoa tỉnh Hưng Yên - Bệnh viên đa khoa tỉnh Nghệ An
Cấp huyện	- Bệnh viện huyện Khoái Châu (tỉnh Hưng Yên) - Bệnh viện huyện Đô Lương (tỉnh Nghệ An)
Cấp xã	- Các trạm y tế của huyện Khoái Châu: Bình Kiều, Dạ Trạch, Đại Hưng - Các trạm y tế của huyện Đô Lương: Minh Sơn, Lạc Sơn, Đà Sơn

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Lựa chọn đối tượng nghiên cứu	- Các ca bệnh nhập viện trong giai đoạn từ tháng 6 – tháng 8 năm 2013 - Bệnh nhân tiêu chảy: được bác sĩ chẩn đoán, đi phân lỏng ít nhất 3 lần trong 24h hoặc nôn ít nhất 3 lần trong 24h, hoặc ỉa chảy kết hợp với ít nhất hai triệu chứng. Triệu chứng đi kèm là đau bụng, buồn nôn, phân có máu, và phân màu đen, phân có chất nhầy, sốt, tiêu chảy hoặc nôn mửa
Thu thập số liệu	- Số liệu chi phí y tế trực tiếp: Hóa đơn thanh toán viện phí (các khoản phí y khoa trực tiếp) - Số liệu chi phí phi y tế trực tiếp: Phòng vấn bệnh nhân và người nhà bệnh nhân - Tổng thất năng suất của bệnh nhân và người nhà bệnh nhân: Theo cách tiếp cận nguồn vốn con người
Quản lý và phân tích số liệu	- Chương trình excel - Tỷ giá được tham chiếu của năm 2011: 20,619.6 VND = 1 US\$.

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG

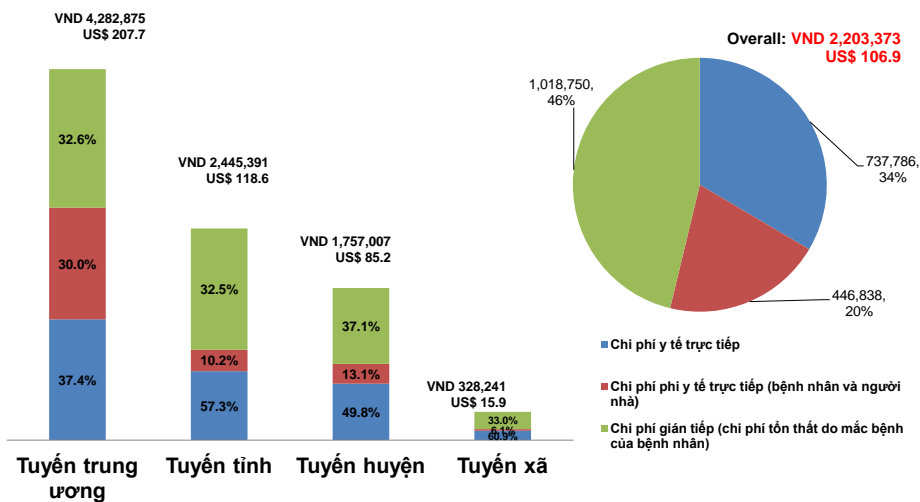
ĐẶC ĐIỂM ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU

Tham số	Tuyến Trung ương	Tuyến tỉnh	Tuyến huyện	Tuyến xã	Chung
Số lượng bệnh nhân	18	34	22	13	87 (100)
Giới					
Nam giới, n (%)	12	22	8	8	50 (57.4)
Nữ giới, n (%)	6	12	14	5	37 (42.5)
Tuổi					
<= 15 tuổi, n (%)	2	1	1	1	5 (5.7)
16-59 tuổi, n (%)	13	29	16	12	73 (83.9)
>= 60 tuổi, n (%)	3	2	3	1	9 (10.3)
Số ngày nằm viện trung bình (ngày)	4.4	3.2	2.5	1	2.8

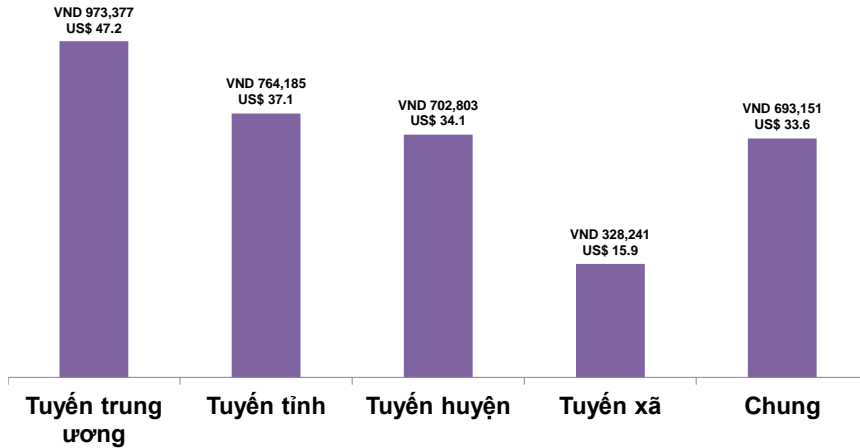
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG

CHI PHÍ MỘT CA BỆNH TIÊU CHẢY DO NGỘ ĐỘC THỰC PHẨM THEO CÁC TUYẾN CƠ SỞ Y TẾ

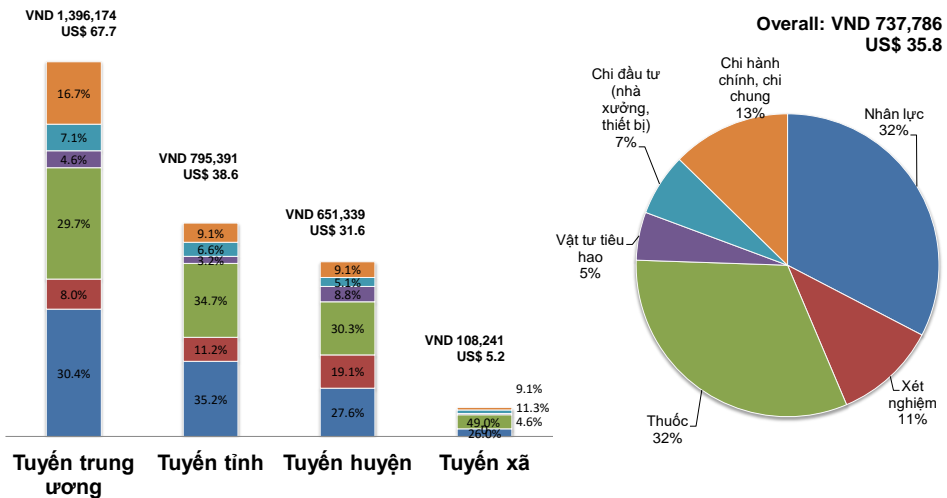

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG

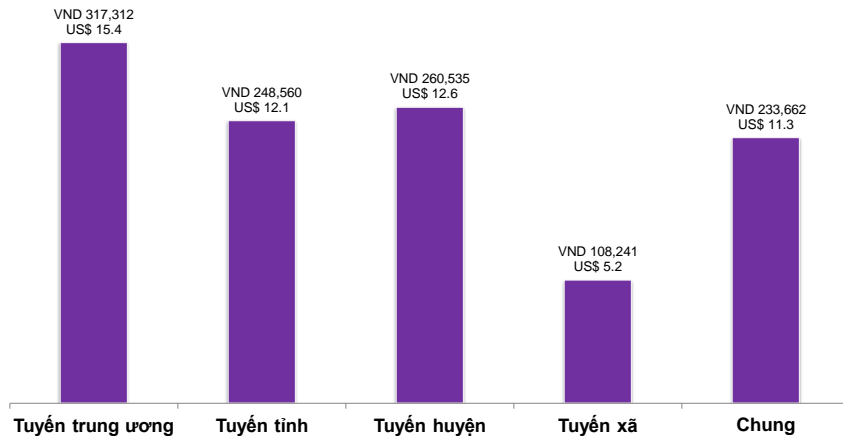
CHI PHÍ MỘT NGÀY NÀM VIỆN CỦA BỆNH TIÊU CHẢY DO NGỘ ĐỘC THỰC PHẨM THEO CÁC TUYẾN CƠ SỞ Y TẾ

CHI PHÍ TRỰC TIẾP CỦA MỘT CA BỆNH TIÊU CHẢY DO NGỘ ĐỘC THỰC PHẨM TÍNH THEO CÁC TUYẾN CƠ SỞ Y TẾ

CHI PHÍ TRỰC TIẾP CỦA MỘT NGÀY NÀM VIỆN CỦA BỆNH TIÊU CHẢY DO NGỘ ĐỘC THỰC PHẨM THEO CÁC TUYẾN CƠ SỞ Y TẾ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG

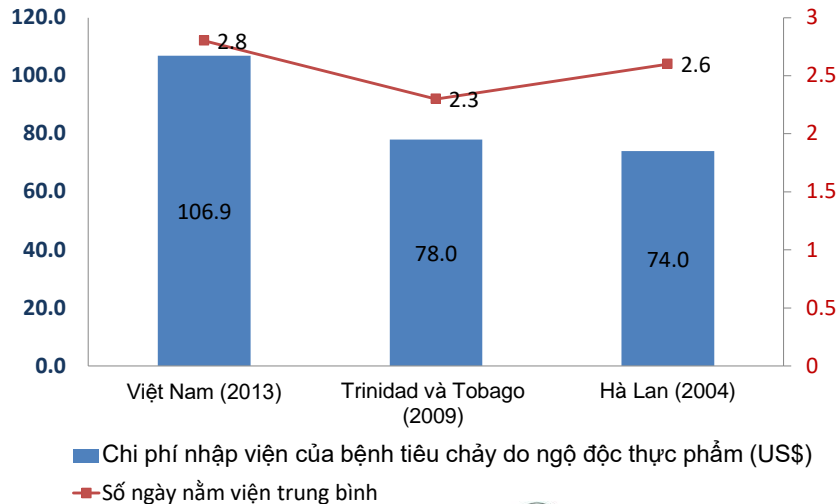
TỔNG CHI PHÍ HÀNG NĂM CỦA BỆNH TIÊU CHẢY DO NGỘ ĐỘC THỰC PHẨM TẠI VIỆT NAM

Tham số	Trường hợp 1 *	Trường hợp 2 **
Dân số Việt Nam năm 2013	90,388,000	90,388,000
Tỉ lệ các ca mắc bệnh nhập viện (tính trên 100.000 dân)	210.57	210.57
Tổng số ca mắc bệnh tiêu chảy nhập viện	190,330	190,330
Tổng số ca mắc bệnh tiêu chảy do ngộ độc thực phẩm nhập viện	60,906	67,567
Số các ca mắc bệnh được điều trị tại các tuyến cơ sở y tế		
Số ca mắc được điều trị tại bệnh viện tuyến trung ương (4%)	2,436	2,703
Số ca mắc được điều trị tại bệnh viện tuyến tỉnh (45%)	27,408	30,405
Số ca mắc được điều trị tại bệnh viện tuyến huyện (36%)	21,926	24,324
Số ca mắc được điều trị tại trạm y tế xã (15%)	9,136	10,135
Chi phí một ca bệnh tiêu chảy do ngộ độc thực phẩm (US\$)		
Tại bệnh viện tuyến trung ương	208	208
Tại bệnh viện tuyến tỉnh	119	119
Tại bệnh viện tuyến huyện	85	85
Tại trạm y tế xã	16	16
Tổng chi phí của các ca nhập viện (US\$)		
Tại bệnh viện tuyến trung ương	506,023	561,370
Tại bệnh viện tuyến tỉnh	3,250,407	3,605,921
Tại bệnh viện tuyến huyện	1,868,327	2,072,675
Tại trạm y tế xã	145,432	161,339
Tổng chi phí của các ca nhập viện của tất cả các tuyến cơ sở (US\$)	5,770,190	6,401,305
GDP của Việt Nam năm 2013 (tỉ USD)	172.73	172.73
Tổng chi phí bệnh tiêu chảy do ngộ độc thực phẩm của các ca nhập viện (hàng năm) tại Việt Nam tính theo tỉ lệ % GDP	0.003	0.004

*: Scenario 1: Based on figure on the proportion of gastroenteritis specifically attributable to foodborne transmission from Australia = 32%

** : Scenario 2: Based on figure on the proportion of gastroenteritis specifically attributable to foodborne transmission from USA = 35.5%

SO SÁNH QUỐC TẾ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG

KẾT LUẬN

- Chi phí bệnh tiêu chảy do ngộ độc thực phẩm của các ca nhập viện tại Việt Nam là khá lớn. Xã hội tiết kiệm được nguồn lực nếu bệnh được loại trừ
- Cần tăng cường quan tâm công tác phòng tránh & kiểm soát bệnh tiêu chảy do ngộ độc thực phẩm tại Việt Nam
- Cần đảm bảo sự an toàn thực phẩm, vệ sinh dựa trên nỗ lực cố gắng của các bên tham gia vào chuỗi từ sản xuất, chế biến, vận chuyển cho tới công đoạn tiêu thụ thực phẩm
- Cần có các nghiên cứu về gánh nặng kinh tế của bệnh tiêu chảy do ngộ độc thực phẩm để có thông tin sâu rộng hơn về loại bệnh này tại Việt Nam

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG

CẢM ƠN QUÝ VỊ !

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y TẾ CÔNG CỘNG